

SANT JORDI: ELS ORÍGENS

Ei!, nois i noies, ja sòm quasi al 23 d'abril. Ja penseu a regalar una rosa i a comprar-vos un llibre? No us explicaré pas la llegenda. Tots la sabeu, però una mica d'història potser sí que us vindrà un xic de nou.

Per acord de les Corts Catalanes, reunides a Barcelona el 1456, es va declarar que el dia de Sant Jordi fos festiu i, l'any 1667, que aquest fos patró del Principat. Al Palau de la Generalitat hi ha una preciosa capella gòtica dedicada al sant.

En aquesta època es feien al Born justes cavalleresques que aplegaven el bo i millor de la societat. Els homes hi lluien la seva destresa amb les armes i rivalitzaven a fer els millors obsequis i dedicatòries a les dames i donzelles, que feien ostentació de les seves gràcies i elegància.

De la gran varietat de manifestacions d'aquells temps, en queda la fira de roses que es fa al pati de la Generalitat, on els homes enamorats les compren per oferir-les a la dona estimada.

El 1923 es va incorporar el llibre com a símbol d'aquesta festa, ja que per commemorar la mort de Cervantes —que es va escaure en un 23 d'abril— es va instituir en aquesta data el dia del llibre, que a Catalunya va prendre un fort arrelament i es va convertir en la festa del civisme, l'amor i la cultura, amb gran participació ciutadana.

Sant Jordi fent amics

VOCABULARI

nosa: cosa que en la seva presència molesta.

preuat: valuós.

quarnir: adornar.

grapats: gran quantitat.

paladí: persona que defensa una causa.

tendal: peça de tela que es manté estesa a una certa altura per fer ombra.

biografia: escrit que explica la vida d'una persona.

Auca Dia del Llibre i la Rosa

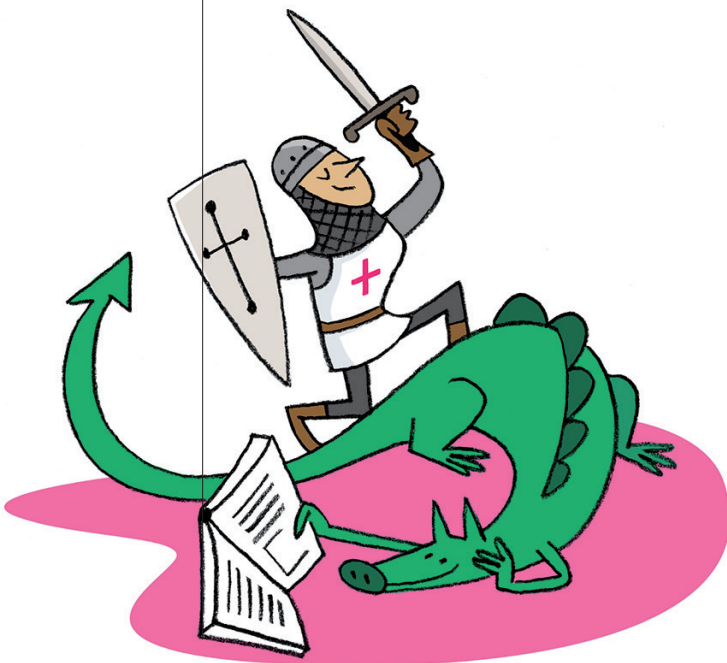
Dia del Llibre i la Rosa.
L'un i l'altre no fan nosa.

És el 23 d'abril,
festa preuada entre mil.

Floristes i llibreters
ens quarneixen els carrers.

Festa dels enamorats,
llibres, roses a grapats!

De mil nou-cents vint-i-sis
ençà, que va essent així.

Amb el nostre sant patró,
sant Jordi, batallador,

que fou un valent soldat,
paladí de llibertat.

Contra el drac de la ignorància,
lluitem tots amb elegància.

Carrers amb tendals i taules,
s'omplen de gent i paraules.

Anem tots amunt i avall,
i no és dia de treball.

De llibres, n'hi ha per triar,
però quin ens agradarà?

Novel·les, biografies,
històries i poesies.

Còmics nous i enciclopèdies,
de viatges i comèdies.

Avui hi ha també la xarxa...
Per ara la cosa marxa.

Ell fa regal d'una rosa,
afegint-hi vers o prosa.

Una rosa és el costum,
i que faci un bon perfum.

Ella, pel llibre es decanta,
i de llibres n'hi ha a manta.

El llibre porta instrucció.
La rosa mostra passió.

Pots invertir aquest regal,
noi o noia, tant se val.

Quin goig poder-lo oferir
com si fos un gran botí.

El triomf de la cultura
cap frontera no l'atura.

Va començar al Principat
i pertot ja s'ha escampat.

Ara és dia universal,
o mundial, tant se val.

Flor de catalanitat
que pel món ha madurat.

Ramon Cuéllar / Joan Vilamala, 2004

LA CLASSE

Tornada:

M'hauré equivocat?

Estaré somiant?

Açò¹ pareix l'escola
d'en Peter Pan!

La pissarra de la classe
és de xocolata,
les cadires i les taules
de maduixa i nata.

Les llibretes són de llima²
i els llapis de colors.
Hum!, quina delícia!,
són de molts sabors.

Els arbres del pati
fan gust de caramel
i la tanca³ del col·legi
de galeta i mel.

Les parets són de torró
i les teules de gelat;
per això no és gens estrany
que ningú se'n vulgui amar.

Carles Cano

açò: això.

llima: fruita sem-
blant a la llimona.

tanca: reixa, paret
o mur per a tancar
un terreny o un
edifici.

VOCABULARI

EL REPORTATGE

reproducció: còpia d'una cosa.

setge: maniobra militar d'envoltar un castell per conquerir-lo.

braser: recipient de metall on es posen les brases.

mudèjar: relatiu a la fusió de la cultura cristiana i àrab.

traçut: que té traça o habilitat.

resina: substància que es treu sobretot dels arbres.

Com t'imagines el castell de la princesa de la llegenda de Sant Jordi? Com devien ser, els castells d'aquell temps? Segurament, ho veuríem més clar amb una reproducció: hi ha empreses que en poden construir de petits. Aquests tipus de còpies poden servir també, per exemple, per a saber com quedarà un edifici abans que es construeixi, o si prepares una exposició i et cal un objecte que seria massa car de comprar o cuidar.

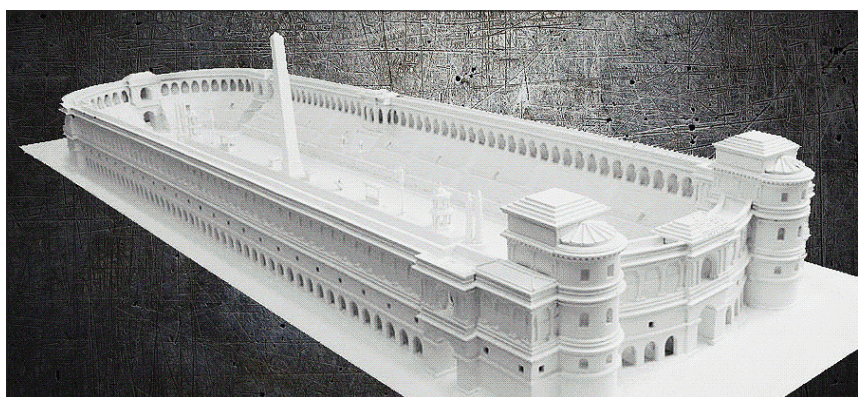
▲ Setge al castell de Carcassona (França)

Justament, aquesta és la feina d'en Paco Martín, de l'empresa FMC Maquetes. Les maquetes són còpies en petit d'elements de grans dimensions, com ara edificis o vaixells. Ell és l'autor de la maqueta del Circ Màxim que hi ha al Museu Olímpic de Barcelona, i d'una maqueta d'un vaixell fenici que hi ha en un museu d'Andalusia sobre el mar. Veient aquestes maquetes, ens fem millor la idea de com eren.

Un altre tipus de còpies són els ficticis, objectes que a la vista semblen iguals que els de debò. En Paco Martín s'ha encarregat de ficticis, com un braser mudèjar o uns tipus de micròfons antics, que han servit per a exposicions en què no es podien aconseguir els objectes originals. Els ficticis s'utilitzen moltíssim en televisió, cinema i teatre: es poden fer servir mobles de cartró pedra, pistoles de plàstic o ampolles que no són de vidre encara que ho semblin (i per això quan es trenquen no fan mal als actors!).

▲ Casc mudèjar

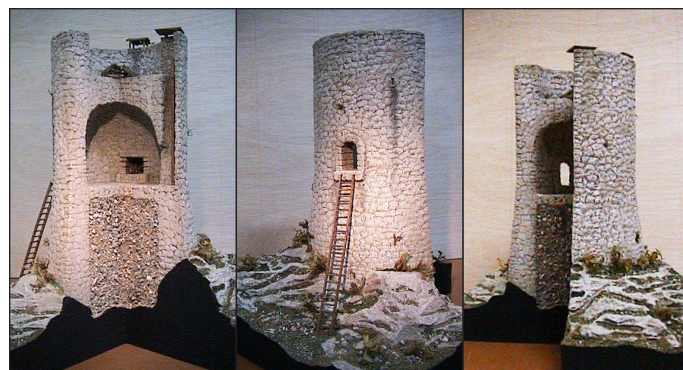
▲ Maqueta del Circ Màxim (Museu Olímpic de Barcelona)

Algunes vegades també es demanen còpies per motius de seguretat. Per exemple, en Paco Martín ha construït còpies de monitors d'ordinador per a botigues: així, si els roben o fan malbé, no és tan greu com si fossin els de debò. També va crear un model de paperera per a un ajuntament de les Canàries, perquè poguessin veure

▲ Peça de canó visigòtic

com serien abans de construir les papereres reals. I fins i tot ha fet els ulls de l'àliga del correfoc del Vendrell.

▲ Talaia (Exposició «Vida en els castells»)

Per fer aquesta feina, has de ser traçut i conèixer bé com utilitzar molts materials (fusta, filferro, metalls, resina, coles, pigments, massilles, guix...). Si no t'ho creus, prova de fer una còpia d'alguna cosa tu mateix: de seguida veuràs que no és gens fàcil! I gràcies a aquests professionals, i als museus i exposicions, podem tenir davant dels ulls coses que podrien ser difícils d'imaginar.

Gemma Brunat, 2016

pigment: substància natural o química que s'usa per a donar color.

massilla: pasta per a farcir i modelar que s'endureix.

talaia: torre des d'on es pot observar el camp, la mar, etc.

LA RECEPТА

COMPOTA de POMA

amb compte!

Renteu, peleu i partiu cada en 4 trossos.

Retireu-ne els cors i tal·leu-les a làmines

2 a làmines

1 tronquet de canyella

1 pela de llimona (sense blanc!)

Unes panses

1 polsim de sal

1 gotet d'aigua

Bulliu tots els ingredients 20min.

Retireu la i la i serviu-ho tebi.

o fresquet!

deliciós

Ho podeu animar amb unes gotes de ginebre o fruita seca torrada i picada pel damunt!!

EL DRAC DAX

Fa dies i dies que el drac Dax no menja res. D'ençà que ha perdut la lluita contra el cavaller Sant Jordi, camina pel bosc entremig de pedres i rocs. Les seves ales, verdes i brillants, han perdut lluentor i ja no poden volar. El seu cos, rígid i fort, està prim i dèbil. Els seus ulls, grans i potents, han perdut força i claredat. A més a més, té una ferida a la panxa. Cap a on ha d'anar per descansar? Cap a on ha d'anar per menjar carn fresca o herbes cruixents? Si ho sabés, ben segur que hi aniria tot d'una.

Després de dies i dies sense provar res més que la pols i les pedres del camí, arriba a una gran clariana del bosc on hi ha plantades roses vermelles. Totes tenen la mateixa mida i fan una olor molt bona. El nostre amic ensuma profundament les flors i cau rodó a terra. La fragància de les roses i el cansament fan que es quedi totalment adormit.

A l'altre costat del bosc hi ha una nena, es diu Ina. És l'encarregada de regar cada dia les roses. És una feina que li agrada molt fer. Com que ho fa amb moltes ganes i il·lusió, les roses tenen un color vermell brillant i fan molt bona olor.

L'Ina, en veure el drac Dax estirat a terra, s'espanta. Es queda quieta una bona estona i l'observa des del seu amagatall. Sent, però, una gran curiositat per saber com és la seva pell, com són les seves potes, com és la seva boca i la seva cua. Ho vol esbrinar. Decideix acostar-s'hi. Surt d'entre els arbres i sense fer soroll s'hi apropa. El drac està completament adormit. L'Ina, tot i que té una mica de por, li passa la mà per la cua. És una sensació molt estranya. Té la cua molt dura i arrugada. Sequeix tocant-lo. Li passa la mà per la panxa i s'adona que té una ferida. El drac està ferit, molt ferit. Li fa tanta pena que

decideix fer-hi alguna cosa. Ella sap que les roses d'aquell bosc curen. Sense pensar-s'ho dues vegades, arrenca set roses de terra i les col·loca al damunt de la ferida. Molt i molt ràpid, la sang desapareix i la ferida es tanca. L'Ina continua posant-li roses al damunt de les ferides que troba sobre la pell, vella i gastada, del gros animal.

Un cop li ha curat totes les ferides, decideix alimentar-lo. Com que coneix molt bé aquell bosc, sap on pot aconseguir menjar. Troba ametlles, móres i figues. Les col·loca dins d'un cistell i ho deixa tot a prop seu. Torna al seu amagatall i s'espera.

En sentir la bona olor dels fruits, el drac es desperta afamat.¹ S'ho empassa d'una sola queixalada. L'Ina, ara ja sense por, s'acosta de nou perquè sap que no li farà mal. Li explica tot el que ella ha fet mentre dormia. Sorprès que l'Ina hagi estat tan generosa amb ell, li promet una llarga amistat. Decideixen que el drac Dax visitarà sovint la seva nova amiga i el seu jardí de roses màgiques. El drac alça les ales i li pica l'ullet; sap que ben aviat tornaran a estar junts.

Sara Genovart, 2016

VOCABULARI

d'ençà: des d'aleshores.

lluïentor: brillantor.

cruixent: que fa «crec, crec»

ensumar: olorar.

fragància: olor suau i agradable.

esbrinar: arribar a saber, descobrir.

afamat: amb gana.

Punt de llibre per a retallar

Llegir ens fa més lliures

elTRICICLE
Setmanari per a nens i nenes
eltricycle.cat

Per a pintar

Sopa de lletres

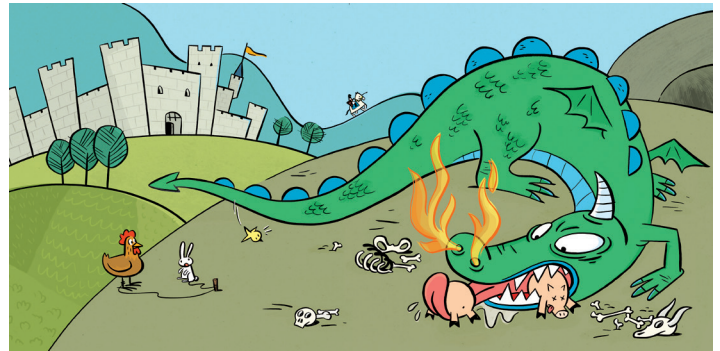
Y	O	S	E	B	N	X	Q	R	P	U	E
I	N	D	E	X	P	Y	L	I	O	T	T
H	O	T	N	T	Q	Y	L	I	R	I	F
M	C	Q	S	Y	H	D	I	H	T	T	O
E	A	J	Z	S	D	O	B	G	A	O	T
D	P	E	L	U	E	M	R	Y	D	L	O
I	I	I	Y	L	O	A	E	Y	A	E	G
T	T	L	Z	R	O	L	R	T	A	O	R
O	O	T	J	L	O	M	I	A	M	E	A
R	L	P	A	G	I	N	A	U	M	V	F
I	Y	X	W	A	R	V	N	T	J	N	I
A	A	U	Y	C	D	T	G	O	F	O	A
L	C	C	C	C	B	B	M	R	A	Y	O

Troba les deu paraules relacionades amb els llibres: PORTADA, CAPÍTOL, AUTOR, FOTOGRAFIA, PÀGINA, EDITORIAL, LLIBRERIA, TÍTOL, LLOM, ÍNDEX

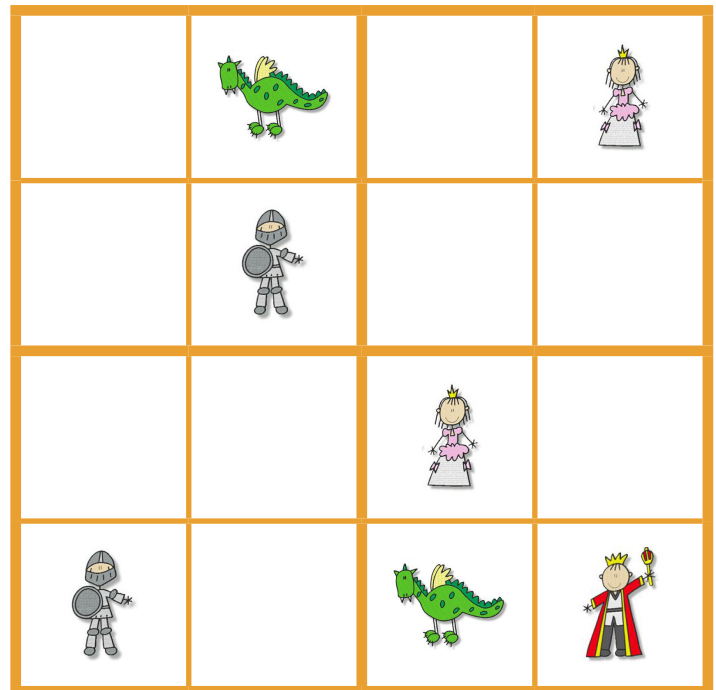
el tricycle

Especial literari de Sant Jordi

Busca 7 diferències

Sudoku de Sant Jordi

el tricycle

Una publicació de:

Tracte Comunicació Global
Passatge de la Pau, 10 entresòl 4
08002 Barcelona
Tel. 93 666 09 80 - 619 787 788
eltricycle.cat
eltricycle@eltricycle.cat

- Edició: Lluís Castellà
- Redacció: Gemma Brunat, Sara Guinovart, Sesca Sanjosé
- Correcció: Iris Osorio
- Il·lustració: Monse Fransoy

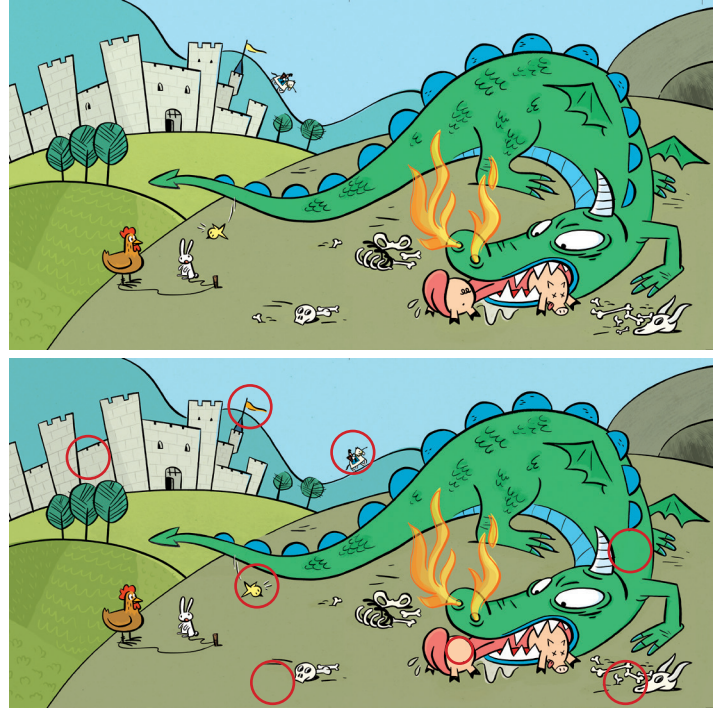
el tricycle
Aprenentatge significatiu i vivencial

SOLUCIONS

Per a pintar

Busca 7 diferències

Sopa de lletres

Y	O	S	E	B	N	X	Q	R	P	U	E
I	N	D	E	X	P	Y	L	I	O	T	T
H	O	T	N	T	Q	Y	L	I	R	I	F
M	C	Q	S	Y	H	D	I	H	T	T	O
E	A	J	Z	S	D	O	B	G	A	O	T
D	P	E	L	U	E	M	R	Y	D	L	O
I	I	I	Y	L	O	A	E	Y	A	E	G
T	T	L	Z	R	O	L	R	T	A	O	R
O	O	T	J	L	O	M	I	A	M	E	A
R	L	P	A	G	I	N	A	U	M	V	F
I	Y	X	W	A	R	V	N	T	J	N	I
A	A	U	Y	C	D	T	G	O	F	O	A
L	C	C	C	C	B	B	M	R	A	Y	O

Sudoku de Sant Jordi

Troba les deu paraules relacionades amb els llibres: PORTADA, CAPÍTOL, AUTOR, FOTOGRAFIA, PÀGINA, EDITORIAL, LLIBRERIA, TÍTOL, LLOM, ÍNDEX